

Sygn. akt VI Pa 14/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2019r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Tomasz Korzeń (spr.)

Sędziowie: SO Ewa Michalska

SO Iwona Wysowska

Protokolant: st.sekr.sądowy Aneta Symeryak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2019 roku w Gorzowie Wielkopolskim

sprawy z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddziału Terenowego w G.

przeciwko B. W.

o zapłatę

na skutek apelacji i zażalenia pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 grudnia 2018 roku i postanowienia tegoż Sądu z dnia 11 stycznia 2019 roku, sygn. akt IV P 200/18

I. oddala apelację,

II. oddala zażalenie,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 337, 50 zł tytułem zwrotu kosztów za postępowanie apelacyjne.

SSO Ewa Michalska SSO Tomasz Korzeń SSO Iwona Wysowska

VI Pa 14/19 UZASADNIENIE

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w G. wniósł o zasądzenie od B. W. kwoty 4 920,19 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 5.10.2018 roku – tytułem nienależnie wyegzekwowanej w drodze postępowanie egzekucyjnego kwoty, w związku z zasądzoną na rzecz pozwanego odprawą w sprawie o sygn. akt IV P 440/16. W uzasadnieniu powód podał, że pozwany w wyniku niecelowo wszczętego postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt IV Km 1027/18, w sposób nienależny uzyskał świadczenie w wysokości 4 675,97 zł wraz z odsetkami oraz kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 225,00 zł. Świadczenie to było nienależne bowiem powód nie już względem pozwanego zobowiązany gdyż dobrowolnie zaspokoił wierzytelność powstałą w wyniku wydania wyroku w sprawie IV P 440/16.

W odpowiedzi na pozew B. W. wniósł o oddalenie powództwa. Podał, że wyrok w sprawie IV P 440/16 określał kwotę zasądzoną na jego rzecz od powoda i taką też kwotę pozwany powinien otrzymać wraz z należnymi odsetkami wskazanymi w tymże orzeczeniu, a nie, jak było w przedmiotowej sprawie, kwotę pomniejszoną o zaliczkę na podatek

dochodowy. Zasadnie pozwany wszczął postępowanie egzekucyjne o niewypłaconą przez powoda kwotę stanowiącą różnicę zasądzonej odpłaty i wypłaconej należności przez powoda.

Wyrokiem z 10.12.2018 roku w sprawie IV P 200/18 Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp.:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 920,19 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5.10.2018 roku;
2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 675 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w sprawie IV P 440/16 z 22.01.2018 roku zasądzonego od powoda na rzecz pozwanego kwotę 25 948,89 zł tytułem odpłaty, wraz z ustawowymi odsetkami od 1.06.2016 roku, pozwany uzyskał tytułu egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 28.05.2018 roku.

Powód spełnił świadczenie dokonując w dniu 6.06.2018 roku przelewu zasądzonej kwoty 24 935,62 zł, na którą składały się: należność główna w kwocie netto (tj. po potrąceniu podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 4 671,00 zł) oraz odsetki w wysokości 3 657,73 zł.

W dniu 15.06.2018 roku powód otrzymał zawiadomienie od komornika o wszczęciu egzekucji oraz zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego. W wyniku tego zawiadomienia powód pismem z 18.06.2018 roku złożył pozew w niniejszej sprawie o pozbawienie w części tj. co do kwoty 4 675,97 zł wykonalności tytułu wykonawczego będącego podstawą zajęcia komorniczego.

Należności na rzecz pozwanego zostały pobrane przez komornika w sprawie KM 1027/18 w dniach 18 i 22 czerwca 2018 roku, w łącznej kwocie 5 360,24 zł.

W dniu 2.08.2018 roku powód otrzymał postanowienie komornika o zakończeniu egzekucji z uwagi na wyegzekwowanie wszystkich należności. W tym postanowieniu komornik przyznał wierzycielowi koszty zastępstwa adwokackiego w kwocie 225,00 zł, ustalił koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 440,05 zł i w całości tymi kosztami obciążył dłużnika (powoda).

W wyniku zakończenia postępowania egzekucyjnego strona powodowa zmieniła pierwotne roszczenie z powództwa przeciwegzekucyjnego na roszczenie o zapłatę z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Sąd I instancji zważył co następuje:

Powództwo należało uwzględnić. Sąd uznał, że roszczenie powoda związane jest z instytucją bezpodstawnego wzbogacenia przewidzianą przez przepisy prawa cywilnego i znajdującą zastosowanie w sprawie na podstawie art. 300 K.p.

Zgodnie z art. 405 K.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do jej wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Istotnym z punktu widzenia niniejszego postępowania jest szczególnie przypadek bezpodstawnego wzbogacenia w postaci nienależnego świadczenia, którego konstrukcja prawna akcentuje nie element bezpodstawności wzbogacenia, lecz wskazaną w treści 410 § 2 K.c. wadliwość lub brak podstawy prawnej świadczenia. W przypadku nienależnego świadczenia nie zachodzi więc potrzeba badania przez sąd podstawy prawnej wzbogacenia, natomiast konieczne jest stwierdzenie istnienia jednej z wymienionych w art. 410 § 2 K.c. wadliwości podstawy prawnej świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11.06.2003 roku, V CKN 337/01).

W myśl art. 410 § 2 K.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Przepis ten ma zastosowanie nie tylko wtedy, gdy świadczący w ogóle nie jest

zobowiązany względem accipiensa, lecz także wtedy, gdy dłużnik świadczy wierzycielowi coś innego albo więcej, niż powinien. Zdaniem Sądu tak było w niniejszej sprawie.

Bezspornym było, że prawomocnym wyrokiem w sprawie IV P 440/16 na rzecz pozwanego została zasądzona odprawa w kwocie 25 948,89 zł. Pozwany na taką kwotę określił roszczenie w tamtej sprawie a powództwo w całości zostało uwzględnione. Należność - wedle ogólnych zasad - zasądzona została przez Sąd w wartości brutto, czyli bez żadnych odliczeń. Odprawa bowiem podobnie jak wynagrodzenie za pracę należy do świadczeń, które nie są wolne od podatku dochodowego. Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt. 3 lit. b, ustawy z 26.07.1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolne od podatku dochodowego są otrzymane odszkodowanie lub zadośćuczynienia (..) z wyjątkiem odpraw pieniężnych wypłacanych na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracownika.

Odprawa zasądzona na rzecz pozwanego w sprawie IP 440/16 podlegała opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Wierzyciel winien zatem tak określić wysokość roszczenia o zapłatę odprawy aby kwota uwzględniała tę należność publicznoprawną.

Zasadnie powód Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowego w G. potrącił od zasądzonej na rzecz pozwanego odprawy - podatek dochodowy od osób fizycznych i odprowadził tę należność do Urzędu Skarbowego, zgodnie z ciężącym na nim obowiązkiem płatnika. Wierzytelność pracownika tytułu odprawy na mocy w/w przepisu o podatku dochodowym, pomniejszona zostaje przez płatnika o kwotę należnego podatku, który następnie odprowadzony zostaje do Urzędu Skarbowego. W tej części zatem, w jakiej podatek został zapłacony – pracodawca zostaje zwolniony z długu wobec pracownika bo realizuje go na rzecz państwa. Odprawa jest jedynie elementem przychodu, od którego pobiera się zaliczkę. Zaliczka jest pobierana od przychodu, w skład którego wchodzi odprawa. Jest to więc część należności ze stosunku pracy, której nie wypłaca się pracownikowi, co nie znaczy jednak, aby była to część nienależna pracownikowi, czy też niebędąca częścią odprawy.

Nie ma racji pozwany w niniejszej sprawie, iż winna mu zostać wypłacona kwota w pełnej wysokości zasądzonej wyrokiem w sprawie IVP 440/16. Sąd Rejonowy stoi na stanowisku, że powód wypłacając na rzecz pozwanego kwotę 24 935,62 zł i odprowadzając do urzędu skarbowego należność z tytułu podatku dochodowego w wysokości 4 671,00 zł - w całości zrealizował wyrok zapadły w sprawę IV P 440/16 i przestał już być zobowiązany względem B. W..

Wszczęcie egzekucji przez pozwanego w sprawie Km 1027/18 doprowadziło do wyegzekwowania od powoda kwoty wykraczającej ponad tę zasądzoną wyrokiem Sądu Rejonowego z tytułu odprawy. W momencie złożenia wniosku egzekucyjnego pracodawca bowiem spełnił już świadczenie w ten sposób, że nie był już względem pracownika zobowiązany. Uzyskanie przez pozwanego kwoty 4 920,19 zł w drodze postępowania egzekucyjnego sprawiło, że świadczenie to było nienależne, gdyż powód w niniejszej sprawie zrealizował na rzecz pozwanego swoje zobowiązanie w kwocie wyższej niż powinien.

Pozwany w sposób nieuprawniony w odpowiedzi na pozew z dnia 16.10.2018 roku powoływał się na okoliczności wynikające z art. 409 K.c. Zgodnie bowiem z jego treścią obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wygasa, jeżeli ten kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu. W okolicznościach przedmiotowej sprawy pozwany będąc radcą prawnym winien po pierwsze tak określić w sprawie o odprawę wysokość swego roszczenia aby uwzględniała ona należność publiczno-prawną, a po drugie winien również z racji wykonywanego zawodu liczyć się z faktem niecelowości wszczętej przez siebie egzekucji w związku z realizacją przez pracodawcę świadczenia w sposób dobrowolny i zgodny z przepisami o podatku dochodowym od osób fizycznych. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 K.p.c., przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności stron za wynik procesu.

Apelację od wyroku złożył pozwany B. W.. Wyrokowi zarzucił:

1/ naruszenie prawa materialnego:

a/ art. 405 K.p.c. - poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że pozwany jest wzbogacony względem powoda;

b/ art. 409 K.c. – poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji jego niezastosowanie;

c/ art. 21 ust. 1 pkt 3 lit. b K.c. – poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że należność zasądzona na rzecz powoda jest należnością brutto;

2/ naruszenie przepisów procesowych:

a/ art. 783 K.p.c. poprzez przyjęcie, że pozwany nie był uprawniony do prowadzenia egzekucji mimo posiadania klauzuli wykonalności w zakresie całego punktu I wyroku;

b/ art. 328 § 2 K.p.c., poprzez sporządzenie uzasadnienia niezgodnie z treścią tego przepisu, w szczególności nie wskazanie podstawy prawnej uznania, że zasądzona należność jest należnością brutto.

Pozwany wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości;

- ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp.

W uzasadnieniu pozwany podał, że nie występował w sprawie jako radca prawny lecz jako osoba fizyczna – były pracownik powoda. Kwestia bycia płatnikiem przez Krajowy Ośrodek czy też nie, pozostaje bez związku z żądaniem zapłaty kwoty wskazanej w orzeczeniu sądowym. Powód nie ma prawa ograniczać kwoty przyznanej w prawomocnym orzeczeniu sądowym, co nie oznacza, że nie mógł a powinien dokonać samo opodatkowania (tj. spełnić należność wynikającą z orzeczenia sądu i od tej właśnie kwoty odprowadzić podatek). Pozwany nigdy nie kwestionował, że odprawa podlega opodatkowaniu. Sąd I instancji pominął, że każdy pracownik wnoszący do sądu o zasądzenie roszczenia z tytułu wynagrodzenia za pracę wskazuje właśnie kwotę netto, która to przez sąd zostaje zwiększona o należności publicznoprawne. Skoro sąd miał przekonanie, że zasądzona kwota jest kwotą brutto to powinien ją zwiększyć o wartość podatku, czego jednak nie uczynił bowiem kwota jaką zasądził to była kwota wskazana przez pozwanego. Sąd błędnie przyjął, że powód wypłacając kwotę 24 935,62 zł na rzecz pozwanego w całości zrealizował wyrok sądu I instancji. Orzeczeniem w sprawie IV P 440/16 sąd zasądził na rzecz pozwanego kwotę 25 948,89 zł wraz z odsetkami od 1.01.2016 roku, zaś w dniu 22.05.2018 roku B. W. otrzymał klauzulę wykonalności w zakresie całego punktu I wyroku, a zatem całą wartość wskazaną w wyroku, co uprawniało go do prowadzenia egzekucji w zakresie całej zasądzonej kwoty wraz z odsetkami. Sąd nadając klauzulę wykonalności również dokonuje oceny zarówno w zakresie podmiotowym jak i przedmiotowym i może oznaczyć jej zakres, zgodnie z art. 783 K.p.c. Pozwany nie musiał się zastanawiać nad prawidłowością swoich działań, bowiem zostały one potwierdzone przez sąd, który nadał klauzulę wykonalności, a dalej – przez komornika, który zrealizował otrzymany tytuł wykonawczy.

Powód złożył zażalenie na punkt II wyroku z 10.12.2018 roku – tj. w części dotyczącej niezasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 234,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, tj. opłaty od pozwu.

Zaskarżonemu postanowieniu powód zarzucił naruszenie art. 98 § 1 i § 3 K.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie wyłącznie kosztów zastępstwa procesowego, bez orzeczenia o kosztach sądowych.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda – oprócz kosztów zastępstwa procesowego - także kwoty 234,00 zł stanowiącej uiszczoną przez powoda opłatę od pozwu. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że w pozwie powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zgodnie z art. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, koszty sądowe obejmują opłaty sądowe i zwrot wydatków. Pod pojęciem kosztów postępowania cywilnego należy rozumieć wszelkie koszty ponoszone przez podmioty postępowania w związku z jego tokiem, i tak: koszty postępowania cywilnego obejmują: koszty sądowe, na które składają się opłaty sądowe (opłaty i opłata kancelaryjna), oraz podlegające zwrotowi wydatki sądowe; koszty mediacji itd. Zasadzając kwotę jedynie 675,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego uznać należy, że Sąd I instancji oddalił żądanie zasądzenia kosztów procesu w pozostałej części, tj. w części dotyczącej zwrotu kosztów sądowych powoda (opłaty od pozwu w wysokości 234,00 zł).

Postanowieniem z 11.01.2019 roku Sąd Rejonowy uchylił postanowienie zawarte w punkcie II wyroku z 10.12.2018 roku i 1/ zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 657,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 234,00 zł tytułem opłaty od pozwu; 2/ zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 52,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Zażalenie na postanowienie z 11.01.2019 roku złożył pozwany B. W. - w części dotyczącej zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego w kwocie 52,20 zł.

Orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów postępowania tj. art. 98 K.p.c. i przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym. Na podstawie art. 394 § 3 K.p.c. pozwany wniósł o zmianę postanowienia poprzez nieobciążanie pozwanego kosztami postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu skarżący podał, że nie miał w ogóle możliwość odnieść się do zażalenia wniesionego przez powoda, a co za tym idzie nie uczestniczył w ogóle w postępowaniu zażaleniowym. Pozwany zgadza się, że Sąd I instancji wydając wyrok i orzekając o kosztach pominął opłatę od pozwu, którą winien zasądzić od pozwanego. Nie doręczając pozwanemu odpis zażalenia uniemożliwił jednak pozwanemu wypowiedzenie się w tej kwestii i pozbawił go możliwości uczestniczenia w postępowaniu, obciążając go jednocześnie za swoje błędy. Sąd nie powinien zatem obciążać pozwanego kosztami postępowania zażaleniowego bowiem to Sąd popełnił błąd w orzeczeniu o kosztach.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego oraz o oddalenie zażalenia.

W uzasadnieniu powód podał, że zasądzona wyrokiem w sprawie IV P 440/16 odprawa stanowiła kwotę brutto, a nie netto – jak chciałby tego pozwany. Uzasadniając swoje stanowisko powód powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 7.08.2011 roku, w sprawie III ZP 13/01. Całkowicie niezrozumiałe jest więc twierdzenie pozwanego, że każdy pracownik wnosząc pozew do sądu o zasądzenie wynagrodzenia za pracę wskazuje kwotę netto, która to przez sąd powinna zostać zwiększona o należność publicznoprawną. Zarzut naruszenia art. 783 K.p.c. był całkowicie chybiony, a nadto apelujący nie wskazał które konkretnie paragrafy tego przepisu zaskarża. Klauzula wykonalności ma formę postanowienia sądu, które stwierdza, że przedstawiony przez wierzyciela dokument ma walor tytułu egzekucyjnego i na jego podstawie dopuszczalne jest wszczęcie egzekucji w celu egzekwowania świadczenia objętego tym tytułem wykonawczym. Tymczasem pozwany przerzucił odpowiedzialność za prawidłowość i celowość możliwości wszczęcia egzekucji na sąd, bowiem on jako strona nie musi się już zastanawiać nad prawidłowością swoich działań po otrzymaniu klauzuli wykonalności. Klauzula wykonalności jest deklaratoryjnym postanowieniem sądu lecz wierzyciel powinien wiedzieć czy z uwagi na okoliczności faktyczne (np. spełnienie świadczenia przez dłużnika) może dochodzić świadczenia w drodze egzekucji. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 K.p.c. również był niezasadny, zwłaszcza że pozwany w swojej apelacji nie rozwija w ogóle tego zarzutu.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja pozwanego podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji.

Zarzuty podniesione w apelacji w żaden sposób nie podważają prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego okazały się niezasadne. Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował w sprawie art. 405 K.c., zgodnie z którym kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby obowiązany jest do wydania jej korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości, i prawidłowo przyjął, że w zachodzi w sprawie szczególny przypadek bezpodstawnego wzbogacenia w postaci nienależnego świadczenia, wskazany w art. 410 § 2 K.c.

Zgodnie z art. 410 § 2 K.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W uchwale z dnia 7.08.2001 roku w sprawie III UZP 13/01 Sąd Najwyższy wskazał, że „przy wypłacie wynagrodzenia za pracę pracodawca ma jako płatnik obowiązek potrącić (odliczyć) z wynagrodzenia za pracę zaliczkę na podatek dochodowy pracownika oraz składki na ubezpieczenie społeczne. Nie dokonuje tego jednak w wykonaniu obowiązków ze stosunku pracy. Podstawą tych czynności są szczególne stosunki prawne łączące pracodawcę jako płatnika z organami ubezpieczeń społecznych lub organami podatkowymi i na podstawie szczególnych przepisów, które nie kształtują treści stosunku pracy. Wynagrodzenie za pracę, jako niezbędny element stosunku pracy (art. 22 § 1 K.p.), jest pojęciem określonym przepisami prawa pracy. Z przepisów tych w sposób niewątpliwy wynika, że wynagrodzenie za pracę należy się pracownikowi, stanowiąc całość obejmującą także tę część, którą pracodawca może ma obowiązek potrącić (odliczyć). Nie można więc w ogóle konstruować takiej definicji wynagrodzenia za pracę, w której będzie się wyróżniać część wynagrodzenia za pracę należną pracownikowi (wynagrodzenie netto) i część, która pracownikowi nie przysługuje. Wynagrodzenie za pracę należy się pracownikowi w całości i takie wynagrodzenie wyznaczone jest przez treść stosunku pracy, a więc w takiej wysokości należy je zasądzać w sporze sądowym między stronami stosunku pracy. Pojęcie wynagrodzenia "brutto" w ogóle nie występuje w przepisach prawa pracy i ma raczej znaczenie potoczne. Prawo pracy posługuje się bowiem tylko pojęciem wynagrodzenia za pracę jako takiego. Potoczne znaczenie ma też pojęcie wynagrodzenia "netto", przez które należy rozumieć część wynagrodzenia za pracę wypłacaną pracownikowi, ale tylko wtedy, gdy pracodawca dokona stosownych odliczeń na podstawie innych przepisów prawa. Jeżeli pracodawca wynagrodzenia za pracę nie wypłaci, to w ogóle nie można mówić o jakimkolwiek odliczeniu, a więc tym samym także o wypłacie części wynagrodzenia (nazywanej wynagrodzeniem netto). Powyższe stwierdzenia mają oparcie w art. 87 § 1 K.p., według którego z wynagrodzenia za pracę - po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych - podlegają potrąceniu określone należności. A więc mamy wynagrodzenie za pracę, od którego odliczamy zaliczkę na podatek. Jest więc oczywiste, że część podlegająca odliczeniu jest częścią wynagrodzenia za pracę”.

Z art. 21 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z 26.07.1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U.2018.1509), wynika że wolne od podatku dochodowego są otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych, z wyjątkiem odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. Z art. 12 ust. 1 tej ustawy wynika, że za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za nie wykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Od przychodów w skład których wchodzi wynagrodzenie, pracodawca jako płatnik ma obowiązek obliczyć i pobrać zaliczkę na podatek (art. 31 tej ustawy).

Zaliczka stanowi część wynagrodzenia za pracę, której nie wypłaca się pracownikowi, która to jednak część jest należna pracownikowi. Tak więc uwzględnianie przez sąd pracy rozpoznający spór o wynagrodzenie za pracę

(odprawę) kwot należnych odliczeń na zaliczkę podatkową i składki na ubezpieczenie społeczne jest niemożliwe ze względów procesowych gdyż nie stanowi to przedmiot sporu. Ponadto kwestia ta dotyczy podmiotów, które nie są stronami tego sporu (organy podatkowe i ubezpieczeń społecznych). Gdyby przyjąć założenie, że sąd pracy powinien zasądzać wynagrodzenie za pracę po dokonaniu tych odliczeń, to musiałby on zająć się kwestią przychodu pracownika oraz rozważyć treść stosunku prawnego między pracodawcą jako płatnikiem, a innymi podmiotami, które nie są stronami procesu. W sprawach z zakresu prawa pracy poddany analizie jest wyłącznie treść stosunku dwustronnie zobowiązującego łączącego pracodawcę z pracownikiem. Dla jego treści bezpośrednio nie mają znaczenia prawa i obowiązki wynikające z innych stosunków prawnych, łączących strony z innymi podmiotami na podstawie szczególnych przepisów prawnych.

W niniejszej sprawie prawomocnym wyrokiem w sprawie IV P 440/16 pozwany nabył prawo do odprawy pieniężnej, przy czym z kwoty wskazanej w tym orzeczeniu pracodawca (powód) zobowiązany był odprowadzić do urzędu skarbowego należność z tytułu podatku dochodowego w wysokości 4 671,00 zł. Tym samym pracodawca postąpił prawidłowo dokonując potrącenia z tytułu ciężarów publicznoprawnych i jednocześnie wypłacając pozwanemu należną mu odprawę.

Twierdzenia pozwanego, że sąd - skoro miał przekonanie, że zasądzona kwota winna być należnością brutto – to powinien ją zwiększyć o wartość podatku, jest zupełnie niezrozumiałe. W takiej sytuacji bowiem sąd orzekłby ponad żądanie strony, co z kolei naruszałoby przepis art. 321 § 1 K.p.c. Nadto, stanowiłoby to swoiste przerzucenie na sąd obowiązku obliczania wysokości należnego podatku, co z kolei w tego typu postępowaniach nie stanowi przedmiotu sporu. Takie postępowanie sądu stanowiłoby wykroczenie poza zakres kompetencji sądu rozstrzygającego sprawę o zasądzenie odprawy pieniężnej.

Odprawa pieniężna, którą sąd zasądził na rzecz pozwanego w sprawie IV P 440/16 stanowi niewątpliwie element przychodu, od którego pobiera się zaliczkę. Zaliczka jest pobierana od przychodu, w skład którego wchodzi odprawa. Skoro zatem powód wypłacając pozwanemu kwotę 24 935,62 zł, jednocześnie odprowadził do urzędu skarbowego należność z tytułu podatku dochodowego w wysokości 4 671,00 zł, to w całości zrealizował prawomocny wyrok w sprawie IV P 440/16 i nie był już zobowiązany względem pozwanego. W momencie złożenia wniosku egzekucyjnego przez pozwanego pracodawca spełnił już całe świadczenie należne pracownikowi, zaś kwota uzyskana przez pozwanego w wysokości 4 920,19 zł uzyskana w drodze postępowania egzekucyjnego stała się świadczeniem nienależnym.

Słusznie Sąd I instancji wskazał, iż powoływanie się przez pozwanego na okoliczności wynikające z art. 409 K.c. - biorąc pod uwagę, że pozwany jest jednocześnie radcą prawnym - było całkowicie niezasadne. Przepis ten stanowi, że obowiązek wydania korzyści lub zwrotu wygasa, jeśli ten kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu. To, że pozwany działa w sprawie osobiście nie niweczy faktu, że jest on jednocześnie radcą prawnym. A ta okoliczność winna skutkować przyjęciem wobec niego wyższych standardów związanych z posiadanymi przez niego kwalifikacjami. W takich okoliczności trudno jest przyjąć, że wszczynając egzekucję przeciwko powodowi pozwany nie powinien był liczyć się z faktem jej niecelowości. Co więcej, w tych okolicznościach trudno również dopatrywać się naruszenia art. 783 K.c. Klauzula wykonalności jest deklaratywnym postanowieniem sądu, w którym stwierdzono, że przedstawiony przez wierzyciela akt prawny spełnia kryteria ustawowe przewidziane dla tytułu egzekucyjnego i że dopuszczalne jest wszczęcie właściwego postępowania egzekucyjnego w celu wykonania świadczenia dłużnika z zastosowaniem przymusu państwowego. Pozwany tymczasem wszczynając postępowanie egzekucyjne wiedział, że dłużnik spełnił świadczenie, a pomimo tego domagał się zapłaty całej kwoty wynikającej z wyroku w sprawie IV P 440/16.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 K.p.c. jest bezpodstawny. W judykaturze przeważa pogląd, w myśl którego strona może powołać się na zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia i zarzut taki można ocenić jako zasadny, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wskazanych w art. 328 § 2 K.p.c. zaskarżony wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26.11.1999 roku, III CKN 460/98). Tymczasem uzasadnienie

zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie wymagane przez ustawodawcę elementy, w szczególności wskazana została podstawa faktyczna i prawna rozstrzygnięcia. Sąd wskazał, którym dowodom dał wiarę i wyjaśnił przyczyny tego stanowiska, ustalił podstawę faktyczną i prawną orzeczenia. W oparciu o treść uzasadnienia Sąd Okręgowy mógł przeprowadzić kontrolę orzeczenia. Dodać należy, iż zarzut naruszenia art. 328 § 2 K.p.c., mógłby być skuteczny tylko wtedy, gdyby skarżący wykazał, że wadliwości uzasadnienia miały wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18.04.1997 roku, I PKN 97/97). Takiego rodzaju twierdzenia nie znalazły się w uzasadnieniu rozpoznawanej apelacji.

Z powyższych względów orzeczono jak w punkcie I wyroku, na podstawie art. 385 K.p.c.

Na podstawie art. 99 z związku z art. 98 § 1 i 3 K.p.c. oraz § 10 pkt. 1.1, § 9 ust. 1 pkt 2) i § 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265) Sąd orzekł jak w punkcie II wyroku.

Zażalenie pozwanego na punkt 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 11.01.2019 roku w sprawie IV P 200/18, podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 98 § 1 K.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie zaś z art. 395 § 2 K.p.c., jeżeli zażalenie zarzuca nieważność postępowania lub jest oczywiście uzasadnione, sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, może na posiedzeniu niejawnym, nie przysyłając akt sądowi drugiej instancji, uchylić zaskarżone postanowienie i w miarę potrzeby sprawę rozpoznać na nowo. Od ponownie wydanego postanowienia przysługują środki odwoławcze na zasadach ogólnych. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14.03.2012 roku w sprawie II CZ 177/11 (Legalis 473598) wyraził pogląd, który Sąd Okręgowy w pełni podziela, że okoliczność, iż uwzględnienie zażalenia jest wynikiem skorzystania przez sąd z uprawnienia przewidzianego w art. 395 § 2 K.p.c. nie oznacza, że w postępowaniu zakończonym w taki sposób, stronie wygrywającej nie należą się koszty postępowania zażaleniowego. Postępowanie zakończone wydaniem postanowienia w trybie art. 395 § 2 K.p.c. zostało wszczęte na skutek zażalenia strony, a strona była przy tym zastępowana przez pełnomocnika. Niewątpliwie więc w tym postępowaniu strona poniosła zwykle koszty postępowania zażaleniowego a tylko istnienie tego szczególnego przepisu, pozwalającego na autokontrolę, spowodowało, że zażalenie zostało rozpoznane przez sąd, który je wydał, a nie sąd instancyjnie wyższy, do którego kierowane było zażalenie. Powyższe argumenty przemawiają za przyjęciem, że w przypadku, w którym sąd o zażaleniu rozstrzyga na podstawie art. 395 § 2 K.p.c., stronie wygrywającej, zgodnie z ogólną regułą z art. 98 K.p.c. odpowiedzialności za wynik procesu, należą się koszty tego postępowania, jako postępowania zażaleniowego.

Reasumując, sąd rejonowy w zaskarżonym postanowieniu prawidłowo zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania zażaleniowego.

Z tych względów zażalenie jako bezzasadne należało oddalić na podstawie art. 385 K.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 K.p.c.

SSO Iwona Wysowska SSO Tomasz Korzeń SSO Ewa Michalska